kambio

portabos independiente antijano

in dit juni-nummer:

anja 3, número 3. juni 1967

kambio

portabos independiente antijano

redakshon: h. arends, h. hollander, antijas; m. de castro, tilburg; e. n. kleinmoedig, a. moen, amsterdam; r. pieters, delft; c. romney, leiden; j. eustatia, f. oduber, g. maduro, nijmegen

kambio ta sali kada seis siman; supskrishon ta monta f. 5.— pa anja. eksemplarnan di kambio ta ser bendí pa f. 0.75 kada uno na librerianan antijano. pa tur otro informashon: tel. 23434-36091-35816.
imprenta: otto h. zalm.

direkshon
na hulanda: e. n. kleinmoedig, johan huizingalaan 340 amsterdam
na antijas: h. arends, sta. rosaweg 80, burundanga, curaçao.
numero di giro:
na hulanda: no 699830 na nomber di e. n. kleinmoedig
na corsow: no 238200 na nomber di kambio.

kontenido:

EKSKLUSIEVE BERICHTEN UIT ZUID-AMERIKA

een bizondere korrespondent

ZUID AMERIKA, 26 maart 1967:
Heden werd de politiemacht in toestand van algehele mobilisatie gebracht, nadat in de afgelopen dagen de meest dwaze geruchten van het 007-kaliber de ronde hadden gedaan. Alle politieverloven werden ingetrokken. Overvalwagens en politiehonden in de straten gezet; alle belangrijke wegen voorzien van rijdende patrouilles. Voor alle supermarkets bezetten twee agenten de wacht. Sinds de laatste wereldoorlog heeft een dergelijke maksimale paraatheid niet plaats gevonden, zo vertelden enige inwoners ons heden. Aan het eind van de middag werd een praatjesmaker van een bloembak gehaald; hij werd enkele uurtjes vastgehouden, weer vrijgelaten; kort daarop werd de demobilisatie afgekondigd.

Uit welingelichte bronnen vernam Uw korrespondent later dat men met het oog op de komende verkiezingen dit vertoon van ge-

wapende macht wenselijk achtte, om het machismo van de tegenwoordige regering te benadrukken en het stemmenverloop ten gunste van de regeringspartij te doen keren.

ZUID AMERIKA, 28 maart 1967: Volgens goed gebruik in deze landen plaatste de regeringspartij het plakkaat Communist op enkele opposanten om aldus bij voorbaat verzekerd te zijn van het feit dat de VS haar morele of andere steun zou geven aan de regeringsakties alhier.

ZUID AMERIKA, 13 mei 1967: Vanmiddag heeft de politie zonder meer op het publiek ingeslagen, toen merkwaardigerwijs dezelfde praatjesmaker van enkele weken geleden vanaf een afdakje het woord richtte tot het aanwezige publiek. Het spektakulairste van deze gebeurtenis was dat niet het mannetje op het afdakje, maar het publiek het doelwit werd van gummiknuppels en bijtende honden. Deze bijzonder merkwaardige aktie van de politie bracht de menigte in zichtbare verwarring; de nodige slachtoffers bleven dan ook niet uit. De verwarring werd een volslagen chaos toen talloze burgers leden van de politiemacht bleken te zijn, de ene burger de andere aanhield, de burger de burger niet als niet-burger kon aanvaarden, de ene burger wel, de andere geen geuniformeerde bijstand verkreeg, enz. De chaotische toestand werd min of meer bekroond door het wegvoeren van een arrestant in een particuliere auto van de regeringspartij. Een sergeant van de marine van een buitenlandse mogendheid, welke alhier een basis bezit, verdween zwaargewond van het toneel, nadat hij gedreven door zijn rechtvaardige inborst getracht had om een politieman van barbaarse praktijken af te houden. Deze volslagen redeloze mishandeling van willekeurige lieden uit het publiek, dit volkomen zoek zijn van elke grond om een dergelijke politionele aktie aanvaardbaar te maken, deze in alle opzichten onmenselijke wijze van optreden werd op onnavolgbare wijze door een uniek voorval getekend: een der in het nauw gedreven omstanders greep met blote handen een politiehond (bedoeld wordt het dier) en wurgde die ter plaatse.

Het is misschien nuttig erop te wijzen dat dit land, behoort tot de kleine groep Middenamerikaanse landen, die geen eigen legers bezitten. Dit bemoeilijkt het konstateren van militaire invloeden in het politieke vlak omdat in tegenstelling tot de militairen, de ex-leden van het politiekorps in het burgerleven hun titels niet meedragen. Toch worden ook in dit land —het is en blijft Zuid Amerika — talrijke posities bekleed door "oud-gedienden": burgemeesters, rechtbankfunktionarissen, regeringssekretarissen, hoofdredakteur van een plaatselijk blad, minister, enz. en de demokratische gedachte moet, net als elders, vaak het onderspit delven tegen de militaire mentaliteit.

ZUID AMERIKA 15 mei: De jongerenbeweging die de regeringspartij steunt en die slechts enige weken geleden een verzoek indiende bij de overheid om de eerdergenoemde herrieschoppers te ontslaan omdat zij er **communistische** ideeën op nahielden, richt een nieuw verzoek tot de overheid, waarin ditmaal de beschulging wordt: **anarchisme.**

ZUID AMERIKA 17 mei: Heden, twee dagen voor de verkiezingen, wordt via alle publiciteitsmedia een toespraak aangekondigd van de minister van justitie. In zijn toelichting op de gebeurtenissen van de afgelopen dagen, beschuldigt de minister de eerdergenoemde "praatjesmaker" van het gebruiken van **fascistische** methodes, de praatjesmaker wordt zelfs met Hitler vergeleken. De oppositiepartijen die geprotesteerd hadden tegen het onbeheerst politieoptreden worden beschuldigd van **anarchisme** en **destructie.** Orde, discipline, politiegezag, dat zijn de pijlers waarop onze gemeenschap moet rusten. Een plaatselijk dagblad (hoofdredakteur: een ex-politieman) insinueert daags voor de verkiezingen dat wie niet op de regeringspartij stemt, aangemerkt moet worden als een anarchist.

Uw verslaggever moet U ter informatie mededelen, dat hier, wederom net als in talloze Zuidamerikaanse landen, termen als anarchisme, communisme en fascisme herhaaldelijk gebruikt worden als scheldwoorden, of etiketteerwoorden, waarmee men een politieke tegenstander publiekelijk mee te lijfgaat.

ZUID AMERIKA 18 mei 1967: De 'praatjesmaker' is inmiddels aangehouden, en ondergaat op staatskosten een blindedarmoperatie. Een broer van de "praatjesmaker" neemt tijdelijk zijn plaats waar; hij spreekt een menigte op een openbaar plein toe en zegt dan openlijk dat zij in optocht zullen vertrekken om de "praatjesmaker" uit het ziekenhuis te bevrijden. De politie was vanzelfsprekend van het een en ander op de hoogte. De broer van de "praatjesmaker" loopt ongestraft zijn publiek op te zwepen, maar de politie, noch de gemobiliseerde gehelmde bijstandsbrigade is in hem geïnteresseerd. De nieuwe ordeverstoorder wordt met rust gelaten, terwijl wederom op het publiek wordt ingeslagen. Een van de gehelmde dienders dreigt met een pistool, een aangerukte brandweerwagen dreigt het huis van een vakbondsleider door te spuiten, daar hij gastvrijheid had verleend aan door gummiknuppels en pistool in paniek geraakte burgers.

ZUID AMERIKA 23 mei 1967: De verkiezingen zijn weer achter de rug. De 'praatjesmaker' is weer op vrije voeten gesteld, ondanks het feit dat de minister van justitie nog geen week tevoren publiekelijk verklaarde dat hij de bewijzen in handen had dat de "praatjesmaker" van plan was een zeer belangrijke verbindingsbrug op te blazen, een olieraffinaderij in brand te steken, enz. enz.

Het staat thans onomstotelijk vast dat de door Uw korrespondent als "praatjesmaker" aangeduide persoon, een door de regeringspartij betaalde oproerkraaier

is geweest. Telkenmale werden zowel hij als zijn broer op vredelievende wijze gearresteerd, nadat eerst onschuldige omstanders afgeranseld waren. Door middel van deze gehuurde "praatjesmaker" heeft de regering willen aantonen:

a. dat zij in staat is om de orde te handhaven; de middelen worden niet relevant geacht,

b. dat elk protest tegen de maatschappelijke wanverhoudingen in de kiem gesmoord zal worden.

—

Uw korrespondent is inmiddels het land uitgezet.

◆

water bij de oranje (wijn) doen

De Antillianen zijn niet koningsgezind. Zij zijn ook niet anti-monarchisties. Het interesseert hen geen lor, maar daarom duurt het ook een beetje lang voordat de ingehamerde gewoonten rondom de monarchie uitsterven of afgeschaft worden.

De verjaardagen van de familie van Oranje zetten bijvoorbeeld elk jaar minder zoden aan de dijk. En op Curacao is men er reeds toe overgegaan om een jaarlijks terugkerend Waterfestival op 30 april te organiseren, en daarmee heeft men terecht meer inhoud gegeven aan deze vrije, saaie dag. Het sukses van dit festijn kan men ondermeer konstateren in het feit dat zelfs de vertegenwoordiger van de Nederlandse Koningin op Aruba, i.c. de Gezaghebber, zijn aubades en recepties door anderen heeft laten afhandelen, om gezellig op Curacao te komen spelevaren.

Ahoy. Dit stukje vooruitgang is niet zonder betekenis.

◆

"ENIVREZ-VOUS"

bo ta bisa mi
no bebe no bebe pasobra e ta haci mi skur di paden
pero ora mi bebe
mi ta kibra manera nubianan cu ta huy
ora mi bebe ta mescos cu mi ta bo
i mi ta manera cien strea
mil anja buscando un lugá di paz pa sosegá
ora mi bebe mi alma ta kita kai
i mi ta aliviá manera un pajara sin ala
bo ta bisa mi
no bebe no bebe pasobra e ta haci mi skur di paden
pero ora mi bebe
mi ta hanja mi mes cu un curazon mei mei di ansha
i mi ta pinta bo manera un pajara
un, cu ta bai cielo i fierno
un, cu ta bula den mi cabez: mi pajara; mi brisa
mi orkan i mi lo muir i mi no lo bebe mas
le chef de guerilleros a été tué
den mi porionan ta drenta biento sin rumbo
mi morto ta bira cosmico gritando bo nomber den espacio
bo ta bisa mi no bebe no bebe
pasobra e ta haci mi skur di paden
pero ora mi bebe flornan ta tapa mi curazon
i pajaranan ta kishiki mi garganta
i mi curazon ta sinja ta con ta muri
le vrai tombeau des morts
cé est le coeur des vivants

federico oduber

SUIKERRIETAFVAL

(kort verhaal door Abelardo Díaz Alfaro)

Nevenstaand verhaal van de Portorikeinse auteur Abelardo Díaz Alfaro is genomen uit de bundel "S.S. San Juan de Dios", verhalen uit Latijns Amerika, verzameld en vertaald door Prof. J. A. van Praag en wordt met toestemming van de uitgever G. J. Veen's Uitgevers Mij. n.v. te Amsterdam thans in Kambio gepubliceerd.

Een zwarte dolk geplant in het hart der aarde. Het rietveld golft als een reusachtige vlam. Ebbehouten armen, over de borst gekruist. Giftige ogen schitterend van toorn. Aan de deur van zijn hutje staart de neger Domingo naar de pluim van bruine wolken die de hoge schoorsteen van de suikerfabriek in het blauw van de hemel vlecht. In zijn getourmenteerde ziel maalt hij het bittere riet van herinneringen, wanhoop, desillusie.

Zijn slappen kloppen. Een scherpe metaalsmaak gutst in zijn mond. Zijn dikke lippen trachten het uit te spuwen. Een minachtende grijns om zijn mond.

De suikerrieten op het veld fluiten zijn oude smart uit. Dwars door de tijd en door de ruimte is het hem alsof hij de zwakke stem van de dode Simón hoort: „Jongen, het is een ellende arm en een neger te zijn; wij zijn nooit kinderen geweest, wij waren negertjes."

In zijn ogen draagt hij als een lans van angstige herinnering mee de dood van Simón die onder een hoop suikerriet terecht was gekomen die de kraan ontijdig had losgelaten. Het is of er een juk op hem drukt. En voor de eerste keer in zijn tamme leven van oude os voelt hij als een onkruid de wrok stijgen naar zijn hart. Hij, de altijd geduldige neger, duldzaam als de ausuboboom, voelt tranen naar zijn ogen komen; hij weet niet van droefheid of van woede.

Het strak gespannen scherpe ijzerdraad van de omheining der exotische suikercentrale schittert in het laatste licht van de zon, die achter de bergen gaat verdwijnen. Metalen haren, die over zijn borst heengaan, en het bloed van troebele herinneirngen oproepen: "Eerst eigenaar, dan pachter, eindelijk peón. En nu?...."

De torenhoge silhouet van de fabriek tekent zich af tegen een horizon in rode vlammen van het schemeruur.

De schelle trillende stoomfluit doorboort de stilte. De neger, tot de werkelijkheid teruggekeerd door de trilling die als elektriserend door zijn gespannen zenuwen trekt, siddert. En voor zijn afgronddiepe ogen spelen zich, elkaar als in tumult opvolgend, als scheuten rook die de schoorsteen in de brand der onmetelijke hemelen stuwt, de ellendige scenes van die dag weer af.

Het hondengezicht van de nieuwe opzichter obsedeert hem. Isochroon druppelen de wrede woorden, die hij hem had toegevoegd, met meedogenloze resonans in zijn harde schedel.

Toen de fluit van de fabriek het prille ochtenduur doorboorde en daarmee de aanvang van de suikerrietoogst aankondigde, had Domingo zijn kapmes gewet en was naar het kruispunt Los Caños gelopen. Een praalhans van een nieuwe opzichter riep met stenstorstem de peones af die met oogsten konden beginnen.

"Rosendo Cora, Juan Bone, Isabel Cobé...."

En na die laatste naam onstond een bitter, anstig, oneindig zwijgen.

Langzaam, zonder het te wagen hem aan te kijken, zonken de makkers weg tussen de harige rietvelden.

Smekend had hij zich tot de norse opzichter gericht: "Neem me niet kwalijk, blanco, is er geen werk voor deze neger meer?"

"Het spijt me, maar jij bent te oud om te werken; jij haalt het gemiddelde niet meer".

"Bedenk toch, blanco, mijn vrouw ligt ziek met malaria en ik heb een stoot kinderen te onderhouden."

"De Centrale kan geen lonen cadeau doen; we hebben krachtige mensen nodig."

"Blanco, blanco, al gaf je me maar een karweitje, dat dat eigenlijk voor jongens bestemd is."

"Voor de rest geen nieuws."

Hij had de verzilverde sporen in de zijde van de ezel gedrukt en had zich langs een beschaduwde kromming van de weg verwijderd.

Domingo tokkelde krampachtig met zijn versleten rieten hoed tussen de knokige vingers die wel van zwart capá-hout leken. Hij klemde het kapmes dat in de morgenzon vonken spuwde, stevig in zijn hand.

Hij voelde zichzelf als riet dat door het kapmes gehakt wordt. Zijn voeten kleefden loom aan de bultige weg. Het loeiend geschreeuw van de ossedrijvers hechtte zich luguberder aan zijn oren dan ooit tevoren. Koud zweet stroomde langs zijn slapen en rolde als diamanten naar beneden, zodat zijn blauwe hemd doorweekt werd. En wankelend, zwaaiend als een dronken man, liep hij naar de rust van het hutje. Hij kwam de mulat Morrabal tegen en vergat hem te groeten. Toen hij zijn onachtzaamheid bemerkte, riep hij hem met zwakke stem na: "Neem me niet kwalijk, cabo, ik ben zo de kluts kwijt...."

Hoe hij thuisgekomen is, wist hij niet.

Suzanna had alles voorvoeld. En vanaf de brits waar de koorst haar deed gutsen van zweet, troostte ze hem met bevende stem.

"Niet wanhopig zijn, negro, want God laat niemand in de steek."

Domingo antwoordde niet. Suzanna smoorde een snik tussen haar vuile dekens. In het piepkleine huisje dat daar als gesmoord lag tussen de puntige rietstengels kwam met de nacht de stilte binnen. De neger Domingo stond aan de deur en tuurde door de schaduwen en de vaalpaarse resten van de schemer.

Het hondje, op zijn achterpoten gezeten, spitst zijn oren en scheurt de duisternis met een luguber gehuil dat als een voorteken klinkt.

De neger laat zijn tot zwart hout geworden armen van zijn borst zinken. Dan verheft hij zijn vuist en verdwijnt mokkend in het hutje.

"De blanke honden. Moordenaars!"

De nacht is zwart als de smart. De slapeloze ogen slurpen de duisternis. Alleen het snerpend gefluit van de locomotief en het eentonig rollen van de wagons breekt de stilte. De uren staan stil. De gedachten lengen. De oogleden worden zwaar. Hij verzinkt in de duisternis. En hij droomt: De opzichter verandert in een grote witte hond die gromt en die hem twee scherpe hoektanden in zijn rug plant. Hij wil schreeuwen, maar zijn stem komt niet. Nu wordt de opzichter tot een reus; hij heft een lange puntige staak op en priemt die in zijn borst:

"Dat is voor jou, zwarte os, jij bent te oud, jij haalt je gemiddelde niet meer."

De neger zweet, beeft, hijgt. In het oneindige hangt een enorme hoop suikerriet aan een tentakel van de kraan. Hij wankelt in de ruimte; Domingo volgt hem met afwachtende ogen; de ijzeren haak knarst, de hoop stort zich in het lege. Een schreeuw doet hem sidderen: "Negro, je gaat eraan."

Anstig, bevend, stuiptrekkend, ontwaakt hij. De felle fluit van de Centrale doorboort de dageraad.

Tastend zoekt de neger naar zijn kleren. Hij merkt dat hij ze nog aan heeft. Suzanna observeert hem.

"Negro, niet weggaan voor je een kopje koffie gebruikt hebt. Gisteren heb je geen hap gegeten."

"Ik heb geen trek, vrouw."

Hij pakt zijn kapmes. Het scherpe blinkende lemmet trilt als zijn eeltige vingers het beroeren.

"Waar ga je heen, negro?"

"Ik weet het niet, vrouw. Wie weet zo iets?"

En hij verdwijnt door het smalle deurtje, dat opengaat, het morgenlicht tegemoet. Op weg blijft hij besluiteloos staan. Ja, waar gaat hij heen?

Er komen wat peones voorbij. "Goeiemorgen, compay Domingo."

"Goeiemorgen."

De moeë stem dooft. In de verte flikkeren de stalen lemmeten.

Nooit had hij zich zo alleen gevoeld. Wat moest er van zijn vrouw worden en van de negritos? Misschien geeft Mister Power, de administrateur van de onderneming, hem nog een kansje. Hij laat die gedachte varen. Die blonde man weet niet wat honger van een arm mens is. En waar zullen ze hem nog werk geven? Ze nemen hem niet, een: omdat hij oud is, twee: omdat hij arm is, drie: omdat hij een neger is. Dat is nou zijn loon, nadat hij zijn leven kapot gemaakt heeft tussen de rieten om de blanken winst te geven. Nou smijten ze hem de weg op als een schurftige hond.

Een lichte bries gaat rakelings langs de verwelkte franjes van het rietveld. En weer komt tot hem de fluisterende stem van dode Simón.

Stralend verheft zich de zon en schittert in de zijden longen van de rietstengels.

De wegen stralen licht af. De neger Domingo loopt naar het kroegje van Pancho. Dat bezocht hij alleen maar met feestdagen. Daar verbrassen de peones met spel en drank het schaarse loon.

Soms moet een mens drinken. En nu voelt hij een rare dorst. Lust om de slechte gedachten die hem hallucineren te smoren.

Pancho dommelt achter zijn tapkast.

"Compay, geef me eens een groot glas goedkope brandewijn." Pancho wrijft zich over zijn ogen met de rug van zijn hand. Hij kan zijn verrassing niet ontveinzen.

"Wel wel, compay, dat gebeurt niet veel, dat ik jou hier zie. Niet aan het werk?"

Domingo hoort het niet. Pancho zet de witte brandende drank voor hem neer. Het glas beeft in Domingo's handen.

"Geef me d'r nóg een, compay."

De uren schuiven langzaam en zwaar voorbij als een ossekar op een modderige weg.

Wankelend komt hij het kroegje van Pancho uit.

De grond wijkt onder zijn voeten. Het slaan van honderd hamers boort door zijn hoofd. Hij zweet overvloedig. Werktuiglijk loopt hij naar de fabriek van de Centrale die zich dreigend verheft boven het negerdorp.

Hij hoort het monotone gedaver der machines. De evenwijdige rails gieren onder het gewicht van de zwarte wagonnetjes. De uitlaatkleppen sissen. De mechanische arm van een kraan houdt een bundel suikerriet in de lucht. De scharnieren klagen. Een walm van gebrand riet, van melasse, doordrenkt de sfeer....

Golven warm bloed dringen heftig naar zijn hersenen. Zijn bloedbelopen ogen dreigen uit de kassen te springen. Een brandend gist trekt in zijn ingewand. Het oorverdovende lawaai van de fabriek maakt hem gek. En boven al het geraas, nog heftiger, klinkt maar steeds de stem van die verwaande opzichter:

"Negro, jij dient tot niets meer; jij bent oud; je haalt je gemiddelde niet".

Het is of de Centrale gaat leven. De schoorsteen scheurt door de wolken. Het is of ze hem een kleverige vangarm toesteekt. Het is een monster dat in zijn verhitte ingewand vlees en bloed van de peones tezamen met de suiker brandt. Angstig vlucht de neger. En hij valt neer op een hoop rietafval die de Centrale aan een van haar zijden pleegt neer te spuiten.

Met lome inspanning verheft hij zich. Tussen zijn zwarte verkrampte handen drukt hij de gelige vezel van het riet fijn. Hij kijkt er met minachting naar en smijt het van zich af, terwijl hij snikkend uitroept:

"Dat ben ik nu ook, bagazo; ze hebben ook al het sap uit mij geperst en nu wordt ik weggesmeten".

En Mr. Power? En die zijn vrouw en zijn zoons? Och nee. Alleen de opzichter kan hem helpen. Mr. Power is immers een blonde man en de opzichter is kleurling. Misschien heeft de opzichter nog medelijden. En vaag herinnert hij zich dat de opzichter voorbij moet komen langs een kruispunt daar dichtbij om te gaan lunchen. Hij voelt zich iets beter. Wie weet? Gewichtloos, aarzelend, gaat hij op weg naar het kruispunt. De zon zet het rietveld in vuur.

In de verte wordt hij de zelfbewuste figuur van de ruiter gewaar. Hij hoort al het klikken van de hoeven van de ezel op de bezonde weg. Een heftige bloedgolf komt voor zijn ogen. Maar hij weet zich te beheersen. Het moet. Zijn vrouw en de negritos wegen zwaarder dan zijn hombría, zijn mannelijkheid. Hij zal hem smeken.

Daar hoort hij het heftig gesnuif van de ezel. Eerbiedig richt hij zich tot de opzichter, die hem wantrouwend aankijkt:

"Blanco, geef mij een karweitje, bedenk, dat mij gezin anders van honger zal sterven."

"Ik heb het laatste woord tot jou gesproken. Ik heb gezegd: voor de rest geen nieuws. Er is niets aan te doen."

"Maar, blanco, je kunt me toch niet zo wegsmijten."

"Wees nou niet ook nog brutaal; vooruit, ik heb wel wat anders te doen."

"Ik ben niet brutaal; ik ben welopgevoed maar...."

"Je bent opdringerig. Laat het bit van de ezel los...."

Een bloedgolf steeg hem onweerstaanbaar naar zijn hoofd. Hij zwaaide met zijn machete. De ezel verhief zijn voorpoten en de neger sloeg in het lege. Vlug greep de opzichter zijn parelmoeren colt, en drie doffe knallen scheurden de vrede van het rietveld.

De neger wankelt, doet nog enige stappen naar voren en een roos van bloed kleurt zijn blauwe hemd purper.

Hij valt neer in doodsgerochel. Er komt een wolk voor zijn ogen. Hij wil nog roepen, maar kan het niet. Hij bloedt dood.... De eeuwige nacht strekt zich over zijn beweginloze ogen.

De fluit van de Centrale breekt met zijn onheilspellend doodsgebed de dag.

En het monster blijft in zijn ingewand peonenvlees, peonenbloed en suikerriet branden. En afval neersmijten, bagazo, bagazo, afval....

◆

VIET-NAM

Rechtsverkrachting zonder weerga

In de toenemende protesten tegen de Amerikaanse oorlogvoering in Vietnam gaven duizenden toonaangevende Amerikanen het grote publiek binnen en buiten de Verenigde Staten in medio-januari van dit jaar een voorbeeld van morele moed en intellektuele eerlijkheid.

Onder de kop DE AMERIKAANSE INTERVENTIE IN VIETNAM IS ONWETTIG plaatsten de initiatiefnemers, het Amerikaanse Lawyers Committee on American Policy Towards Vietnam, in de vorm van een advertentie ter grootte van een hele pagina in de New York Times van 15 januari jl., een samenvatting van hun 45.000 woorden tellende analyse van de juridiese gronden waarop de Vietnampolitiek van de regering der Ver. Staten officieel gebaseerd heet te zijn. In dat document wordt aangetoond dat 'de juridiese rechtvaardiging die de regering-Johnson geeft voor de Amerikaanse inmenging in Vietnam berust op misleidende weergave van de feiten en op onverantwoorde interpretatie van de wet', aldus het Komité.

Hoewel in een vorig nummer van KAMBIO de onwettigheid van de Amerikaanse interventie in Vietnam aan de kaak is gesteld, menen wij onze eilandgenoten met de gedegen argumentatie van dit komité van amerikaanse rechtsgeleerden bekend te moeten maken.

De initiatiefnemers zijn onder meer docenten in staatsreecht, internationaal publiek recht (of: volkenrecht), politieke wetenschappen, en internationale betrekkingen. Enkelen van hen zijn adviseurs geweest bij regeringsdepartementen zoals Buitenlandse Zaken en Defensie. Anderen hebben belangrijk onderzoek verricht in dienst van de Overheid of bij zg. denkfabrieken zoals de Rand Corporation. Een van hen was lid van het in 1945 ter berechting van NAZI-oorlogsmisdadigers opgerichte Internationaal Militair Tribunaal te Neurenberg (Dld), en een ander was adviseur van de toenmalige Amerikaanse Minister van Oorlog tijdens genoemd tribunaal en kort daarna adviseur van de afdeling Mensenrechten van de Verenigde Naties.

Deze geleerden zijn geen wereldvreemde akademisi, maar personen met direkte ervaring uit kontakten met 'mannen aan de macht' (Men of Power). Zij kunnen niet gerekend worden te behoren tot de groep van 'Radicals' of de 'New Left' of andere 'linkse' groeperingen. Hooguit zou men enkele van hen 'liberals' kunnen noemen, eventueel vergelijkbaar met senator Fullbright, ex-ambassadeur en Kremlinoloog Kennan, ex-Kennedy adviseur en historicus Schlesinger, politieke kommentator Lippman, e.a. In ieder geval dient men deze geleerden duidelijk te onderscheiden van de akademisi in dienst van de (huidige) Amerikaanse Regering en van de intellektuelen behorende tot de Amerikaanse Establishment, die in de zogeheten 'millionair press' zoals Life, Time, Saturday Evening Post, Look en Readers Digest, en in minderheids-opiniebladen zoals The New Leader, The Reporter en National Review, de Vietnam-politiek van de regering-Johnson hebben helpen mede-bepalen.

Het behoeft geen betoog dat de kracht van het onderhavige protest niet zetelt in de kwaliteit dat de opstellers en ondertekenaars ervan akademisi en intellektuelen zijn, getuige het feit dat vele van hun kollegas de Geschiedsvervalsing en de Immoraliteit dienen; de kracht zetelt in de volledigheid, eerlijkheid en duidelijkheid van hun argumentatie. Er worden niet alleen door de V.S. aangewende politieke en militaire middelen beoordeeld, maar vooral de uitgangspunten die officieel voor de Amerikaanse interventie werden, en worden gegeven.

Daar de beschikbare ruimte in een nummer van KAMBIO te beperkt is om de volledige tekst van de samenvatting, zoals gepubliceerd in de New York Times, af te drukken, is een beperking tot de vijf kernpunten en enige verduidelijkende passages niet te vermijden. Voor de vertaling steunen wij op het twee-wekelijkse Vietnam Bulletin, dat door de Algemene Studenten Vereniging Amsterdam wordt uitgegeven.

P U N T I

DE EENZIJDIGE MILITAIRE INTERVENTIE VAN DE VERENIGDE STATEN IN VIETNAM VORMT EEN SCHENDING VAN HET HANDVEST VAN DE VERENIGDE NATIES.

De enige machtiging die het Handvest geeft voor individuele en kollektieve zelfverdediging, namelijk 'als er een gewapende aanval plaats heeft op een lid van van de Verenigde Naties' is niet van toepassing in Vietnam.

Het Memorandum van het Ministerie van Buitenlandse Zaken klampt zich vast aan het woord 'inherent' om te betogen dat vóór het Handvest van de Verenigde Naties bestond, staten een uitgebreid recht van zelfverdediging hadden, en dat dit recht niet

wordt beknot door Artikel 51. Dus, zo wordt er betoogd, is de uitoefening van het recht van 'kollektieve zelfverdediging' door de Ver. Staten uit naam van Vietnam, niet in strijd met het Handvest.

Deze bewering is om verschillende redenen onjuist:

1) Er is geen gewapende aanval op Zuid-Vietnam geweest in de zin van Artikel 51 van het Handvest.

Het Memorandum verdoezelt... het essentiële verschil tussen het uitgebreide, vage algemene begrip agressie, en het tot een gewapende aanval beperkte begrip van agressie.

Het Ministerie geeft....geen overtuigend bewijs dat de beweerde, geleidelijke, over een periode van tien jaar lopende infiltratie van Noordvietnamese guerilla's ter ondersteuning van de Vietcong-opstand, beschouwd moet worden als een gewapende aanval.

In het Memorandum wordt selektief geciteerd uit de Rapporten van de Internationale Kontrole Kommissie om de beweringen van subversie en infiltratie gedurende 'jaren' te ondersteunen. In het Memorandum wordt echter geen nota genomen van passages in die rapporten waarin kritiek wordt uitgeoefend op de verboden militaire opbouw van Zuid-Vietnam door de Verenigde Staten; een opbouw die direkt na de Akkoorden van Geneve in 1954 begon en die steeds sterker toenam.

Het Memorandum kan zelfs niet de beschuldiging waar maken van indirekte agressie. In het Memorandum wordt erop gewezen dat vóór 1964 de 'infiltranten' Zuidvietnamezen waren die vroeger (dwz. na juli 1954) naar het Noorden waren gegaan. Bovendien is het niet zinvol om '40.000 gewapende en ongewapende guerilla's' op één hoop te gooien. Hoe kan een ongewapende Vietnamees, die zich verplaatst van de ene zone van zijn eigen land naar een andere, aangemerkt worden als 'guerilla' en 'infiltrant' die bijdraagt aan een 'gewapende aanval'? Maar vooral de konklusie dat de opstandelingen tot 1964 versterkt werden met 40.000 guerilla's uit het Noorden is totaal misleidend.

Het rapport van (senator) Mansfield toont aan, dat vóór 1965 de infiltratie uit het Noorden 'oorspronkelijk beperkt was tot politieke kaders en militaire leiders'. Het rapport maakt duidelijk dat belangrijke aantallen gewapende manschappen vanuit het Noorden in het Zuiden kwamen pas nadat de Ver. Staten ingegrepen had toen in de eerste maanden van 1965 de volledige instorting van het gezag van het Saigon-regiem voor de deur leek te staan.

Het rapport onderstreept dat pas ná de direkte deelname van de Verenigde Staten, strijdkrachten uit het Noorden kwamen, en niet ervóór.

2) De Ver. Staten kwam zijn in het Handvest vastgelegde verplichting om een vreedzame oplossing te zoeken, in Vietnam niet na.

De Ver. Staten heeft vele jaren tijd gehad om een vreedzame oplossing van de Vietnamese situatie na te streven. In het rapport 'Vrede in Vietnam' van het Amerikaanse Quakergenootschap, waarin de 'onderhandelingspuzzel' wordt besproken, wordt er terecht op gewezen dat zorgvuldige lezing van de

New York Times leert, dat de Ver. Staten niet minder dan zeven pogingen om door onderhandelingen een einde te maken aan de oorlog, heeft verworpen. In het rapport worden vredespogingen aangehaald die door U Thant, pres. De Gaulle, Hanoi (Nrd. Vnam) en anderen werden ondernomen lang voordat de Ver. Staten in 1965 zijn aktieve gevechtsrol ging spelen.

Sinds het midden van de jaren vijftig bevatten de rapporten van de Internationale Kontrole Kommissie vele klachten over door Zuid-Vietnam gepleegde opzettelijke en systematiese sabotage van de regelingen die bij de Akkoorden van Geneve waren getroffen om gevaarlijke ontwikkelingen te voorkomen. De Ver. Staten heeft weinig gedaan om de indruk weg te nemen dat het een 'militaire oplossing' van het konflikt voorstaat.

3) De leer van de 'kollektieve zelfverdediging' kan de interventie der Ver. Staten in de burgeroorlog in Vietnam niet rechtvaardigen.

Er is geen wettelijke basis voor het feit dat een buiten het konflikt staande staat een militaire aanval doet op een land dat intervenieert in een burgeroorlog.

Het is ontnuchterend om zich te realiseren, dat als de Ver. Staten het recht zou hebben om Noord-Vietnam te bombarderen in antwoord op de Noordvietnamese interventie in de burgeroorlog in het Zuiden, dat dan Noord-Vietnam of een van zijn bondgenoten het recht zou hebben om de Ver. Staten te bombarderen in antwoord op de veel grotere interventie van de Ver. Staten in die burgeroorlog. (i.s. meer dan 500.000 amerikaanse militairen t.o. minder dan 80.000 Noordvietnamese, per april 1967; red. K.)

4) Het 'verzoek' van de 'regering' van Zuid-Vietnam vormt geen wettelijke basis voor de 'kollektieve zelfverdediging'.

Het bewijsmateriaal laat zien, dat het huidige Saigon-regiem (Zd. Vietnam) in vele opzichten van de Ver. Staten afhankelijk is, net zoals de regeringen die er sinds 1954 aan voorafgingen. Deze regeringen lijken niet in staat geweest te zijn om zelfstandig te handelen met betrekking tot de uitnodiging aan de Ver. Staten om hulp te bieden of m.b.t. het verzoek om verandering of stopzetting van de Amerikaanse hulp. Bovendien waren deze regiems niet in staat om uit naam van hun volk te handelen of om zelfs maar het onder hun beheer staande gebied te besturen.

De huidige regering heeft geen konstitutionele basis en kan zelfs aan eigen zijde geen stabiliteit bereiken tegenover de noodtoestand van de voortdurende burgeroorlog.

Als de Ver. Staten zou terugtrekken uit Zuid-Vietnam zou de regering-Ky instorten. (Nguyen Cao Ky: generaal-staatshoofd en openlijke Hitler-bewonderaar; red. K.) Maar in welke zin is zo'n regiem dan voldoende gevestigd om uit zijn naam militaire interventie van de Ver. Staten toe te staan?

5) Het Koreaanse precedent geeft de Ver. Staten niet het recht op eenzijdige interventie in Vietnam. (zie PUNT V)

P U N T I I
DE MILITAIRE AANWEZIGHEID VAN DE VER. STATEN IN VIETNAM IS EEN SCHENDING VAN DE AKKOORDEN VAN GENEVE.

Op 21 juli 1914 beloofde de Ver. Staten dat het de Akkoorden van Geneve niet zou 'verstoren'. In art. 6 van de Slotverklaring van de Geneefse Konferentie (ter beëindiging van de (1ste) Indochinese Oorlog; red. K.) wordt eksplisiet verklaard dat 'de militaire demarkatielijn tijdelijk is en op geen enkele wijze uitgelegd mag worden als een politieke of territoriale grens'.

Algemeen wordt erkend dat Hanoi (Nrd. Vnam) aanvankelijk de belangrijkste bepalingen van de Akkoorden uitvoerde en ten zuiden van de 17e breedtegraad geweld vermeed, omdat zij verwachtten de verkiezingen te zullen winnen en omdat zij de mensen, van wie men steun zocht, niet wilden afstoten. Niettemin maakte het Diem-regiem (Zd. Vnam) op 16 juli 1955 bekend — en de Ver. Staten steunde Diem daarbij — dat het niet zou deelnemen aan de voorgeschreven algemene verkiezingen en dat het zelfs niet over de uitvoering van de verkiezingen zou onderhandelen met Hanoi, hetgeen eveneens tegen de voorschriften van de Akkoorden van Geneve in ging.

De Internationale Kontrole Kommissie drong er zelfs op 18 juli 1961 nog op aan om de verplichting om herenigingsverkiezingen te houden, na te komen. En in een speciaal verslag van 2 juni 1962 verklaarde de I.K.K. dat de Ver. Staten de militaire hulp aan Zuid-Vietnam vergrootte en dat het 'feitelijke militaire verbond' van de Ver. Staten met Zuid-Vietnam een schending van de Akkoorden van Geneve was.

P U N T I I.I
DE VER. STATEN HEEFT GEEN VERPLICHTINGEN VOLGENS HET ZOAVO-VERDRAG OM IN VIETNAM TE INTERVENIEREN NOCH IS ZIJ OP ANDERE WIJZE DAARTOE VERPLICHT.

(ZOAVO: Zuidoostaziatiese verdragorganisatie, een militair bondgenootschap; red. K.)

De stelling van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, dat de militaire inmenging der Ver. Staten in Vietnam berust op naleving van de verplichtingen die het ZOAVO-Verdrag aan de Ver. Staten oplegt, is onhoudbaar. Het argument is een recente vinding. nl., pas na juli 1965, daarvóór is het nooit officieel gebruikt).

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken beweert misleidend dat Art. 4, lid 1, van het ZOAVO-Verdrag de 'verplichting' schept...om het gemeenschappelijke gevaar tegemoet te treden van een 'gewapende agres-

sie'. De term 'gewapende agressie' komt echter niet voor in het verdrag.

Maar Art. 4, lid 1, spreekt, in navolging van het Handvest van de Verenigde Naties, over 'agressie door middel van een gewapende aanval'. Daar er geen gewapende aanval heeft plaats gevonden, staat het ZOAVO-verdrag geen verdedigingsakties toe....

In het geval van een 'gewapende aanval' zou de Ver. Staten hoogstens het wettelijke recht, maar zeker niet de verplichting hebben gehad om hulp te bieden aan Zuid-Vietnam. Geen enkele van de andere ZOAVO-partners is van mening dat militaire interventie in Vietnam wordt geëist door het ZOAVO-verdrag. Integendeel, twee vooraanstaande leden van de ZOAVO, Frankrijk en Pakistan, hebben de rol van de Ver. Staten in Vietnam openlijk veroordeeld.

P U N T I V

DE INTENSITEIT EN VERNIETIGINGSKRACHT VAN DE AMERIKAANSE OORLOGVOERING IN VIETNAM ZIJN IN STRIJD MET HET INTERNATIONALE RECHT.

De intensiteit, ongediskrimineerdheid en vernietigingskracht van de Amerikaanse oorlogshandelingen in Vietnam betekenen een schending van fundamentele oorlogswetten die — in elk geval sedert de Konventie van Den Haag van 1907 — een onderdeel vormen van het Internationale Recht. (zie volgend nummer van K. voor gedetailleerde dokumentatie; red. K.) Deze handelingen zijn bijzonder laakbaar in zoverre zij Noord-Vietnam betreffen. Er is nooit ontkend dat de militaire aanwezigheid van de Ver. Staten in Zuid-Vietnam die van Noord-Vietnam verre overtreft. Volgens de Akkoorden van Geneve (1954) mag de Ver. Staten nergens in Vietnam militair personeel en materiaal binnenbrengen (behalve het man-voorman en stuk-voor-stuk vervangen van de in juli 1954 aanwezige franse militaire sterkte) en nog veel minder deelnemen aan de gevechten in dat land.

Zelfs als, zoals in het Memorandum van het Ministerie wordt betoogd, represailles of reakties op Noordvietnamese schendingen van de Akkoorden van Geneve gewettigd zouden zijn, dan zou de Ver. Staten deze Akkoorden slechts in dezelfde mate mogen schenden als waarin ze door Noord-Vietnam geschonden zouden zijn. (de regel van evenredige vergelding; red. K.)

P U N T V

DE AKTIES VAN DE VER. STATEN IN VIETNAM BETEKENEN EEN SCHENDING VAN VERDRAGEN DIE DEEL UITMAKEN VAN DE HOOGSTE WET VAN DE VER. STATEN, EN DAAROM BETEKENEN ZIJ EEN SCHENDING VAN DE GRONDWET VAN DE VER. STATEN.

Volgens de Grondwet mag geen enkele regeringsinstantie, alleen of tezamen met andere, toestemming geven om verdragschendende handelingen te plegen, of de macht daartoe overdragen. Er bestaat geen grondwettelijke macht om het Handvest van de Verenigde Naties te schenden. Dit verdrag waarvan de Ver. Staten een van de voornaamste bouwmeesters is en dat het geweten van de mensheid belichaamt, is voor alle leden bindend. De steun die het Memorandum van het Ministerie (v. Buitenl. Zaken) zoekt bij zogenaamde precedenten die van toepassing zouden zijn op de Vietnamese situatie, is volkomen ongegrond.

Het Koreaanse precendent is zéker niet van toepassing, omdat het optreden van president Truman gebaseerd was op een resolutie van de Veiligheidsraad (v.d. Ver. Naties) en, in tegenstelling tot de gang van zaken in Vietnam, niet op een eenzijdige beslissing.

De opstellers, het eerdergenoemd American Lawyers Committee, besluiten hun analyse en protest met het verzoek tot het Congres (d.i. de Amerikaanse Volksvertegenwoordiging; red. K.) om zich achter hun programma-van-vijf punten ter beëindiging van de oorlog in Vietnam te stellen teneinde zo, door zich te houden aan de regels van het Internationale Recht, mee te helpen vrede te brengen voor hun land en voor Vietnam.

Het programma omvat 'onvoorwaardelijke stopzetting van de bombardementen op Noord-Vietnam, vermindering van de militaire operaties in Zuid-Vietnam, te beginnen met een achterwege laten van aanvalsoperaties, erkenning van het Nationale Bevrijdings Front (de zg. Vietcong; red. K.) en de verzekering om te onderhandelen op basis van de Akkoorden van Geneve uit 1954.

Onzerzijds hopen wij dat onze landgenoten zich de zeer reële implikaties van het optreden der Ver. Staten in Vietnam voor de Venezolaanse, Colombiaanse en andere Latijns Amerikaanse en Caraibiese volken zullen gaan beseffen, en zij zich daardoor niet zullen laten verleiden tot een infantiele bewondering van de militaire macht der Ver. Staten (bezoek van de GUAM!) en de 'volksvertegenwoordigers' zullen weerhouden van serviliteit jegens de politieke en militaire leiding der Ver. Staten, op straffe van verlies van politieke aanhang en stemmen.

Wij dringen er bij onze landgenoten op aan tot een herwaardering te komen van de loyaliteit en indentifikatie met de Ver. Staten die hun op valse gronden door de 'millionair press' is aangepraat, en een voorbeeld te nemen aan dat deel van het Amerikaanse volk dat opkomt voor gerechtigheid en menselijkheid voor het ernstig mishandelde en straatarme volk van Vietnam.

◆

"ADVISEURS" FOR RENT.

Het is U misschien ontgaan, maar de eerste amerikaanse militaire "adviseurs" zijn inmiddels, op uitnodiging van generaal René Barrientos, in Bolivia aangekomen en direkt ingezet tegen de guerillastrijders. In Viet-Nam moest het aantal "adviseurs" eerst de 10.000 bereiken alvorens men het beestje bij de naam ging noemen.

Voorspel tot het Statuut

sanering van onze geschiedenis

Met het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog zien we een drastische wijziging optreden in de houding van de Koloniale Mogendheden t.o.v. hun Overzeese Bezittingen.

Een geweldige Kampagne baant zich langzaam maar zeker een weg door de wereld om de publieke opinie te winnen voor het standpunt, dat de Koloniale Eeuw ten einde is.

Alle publiciteitsmedia worden ingeschakeld om het publiek voor te bereiden op de komende grootscheepse dekolonisatie.

Vooral aan de burgers van de afhankelijke gebieden wordt extra aandacht besteed. In alle kringen en lagen van deze bevolkingen worden met de grootste zorgvuldigheid pogingen gedaan om hun te overtuigen van de ondoorgrondelijke goedheid, wijsheid en welwillendheid van de respectievelijke moederlanden. Getuigt het immers niet van een bijna Goddelijk begrip, vertrouwen en onuitsprekelijk geduld om bereid te zijn oerprimitieve, onbeschaafde en achterlijke volken te leiden naar het stadium waarbij zij zichzelf kunnen regeren?

Over de hele wereld zagen wij deze ontwikkeling zich voltrekken. Uiteraard varieerde het aspect dat het meest op de voorgrond trad met de omstandigheden ter plaatse maar over het algemeen trad de behoefte naar voren om de koloniale landen snel te overtuigen van het feit dat zij binnen afzienbare tijd in de mogelijkheid gesteld zouden worden om van de voordelen van zelfbestuur te profiteren.

Voor Nederland en haar koloniëen (Indonesië, Suriname en Curacao) vindt de klimaks van deze zorgvuldig voorbereide enscenering plaats op 7 december 1942. Op deze dag houdt Koningin Wilhelmina haar, inmiddels "befaamde" rede waarbij zij de toezegging doet een einde te maken aan de koloniale verhoudingen binnen het Koninkrijk en geeft aldus aan de "algemene rechtsovertuiging" uiting.

Deze rede die volgens onze schoolboekjes en redevoeringen van onze ministers onophoudelijk wordt geprezen als een bewijs van Koninklijke Goede Wil is uiteraard niet eens origineel.

Reeds in 1837 had Lord Durham deze weg bewandeld. Na de onderdrukking van een opstand in Canada, die deze Engelse kolonie tot een onafhankelijke republiek dreigde te maken (naar het voorbeeld van de Ver. Staten), legde hij **zijn** ei van Columbus:

Aan de strijd en de verwarring in Canada zou pas een einde komen wanneer men daar een verantwoordelijke regering invoerde. Geef dus de Gouverneur instruktie om de regeringstaak op te dragen aan personen die in het vertegenwoordigend lichaam (de Staten, op de Antillen) het vertrouwen hebben van de meerderheid, en geef hem te verstaan dat hij op geen hulp van Engeland meer kan rekenen in geschillen die de betrekkingen met het Moederland niet betreffen. Uiteraard moest alles wat normaliter tot een souvereine staat behoort onder de kontrole van Engeland blijven: de regeringsvorm, de buitenlandse betrekkingen, -regeling van de buitenlandse handel, de beschikking over publieke domeinen enz. Al spoedig werd dit rapport van dhr Durham als beginsel van de Engelse koloniale politiek overal elders aanvaard, ook onze eigen Statuut, zoals het een ieder meteen duidelijk zal zijn.

Dit panacée was dus ruim een eeuw vóór de Koninklijke rede bekend. De omstandigheden die de invoering hiervan noodzakelijk zouden maken zijn echter pas met de 2e Wereldoorlog naar de voorgrond getreden.

Het gemak n.l. waarmee Japan de Westerse koloniale bezittingen in Azië en het Stille Zuidzee Gebied verorverde, kwam als een donderslag bij heldere hemel. Men kon maar niet begrijpen waarom deze gebieden zich niet krachtiger verzetten tegen de Japanse bezetter om het gebied voor het moederland te redden.

Op zeer pijnlijke en drastische wijze werden de betreffende moederlanden met het feit geconfronteerd dat de vele gevoelens van aanhankelijkheid en trouw die jarenlang waren geuit niet met de werkelijke gevoelens van het volk overeenkwamen.

De vele lofuitingen van allerlei hoogwaardigheidsbekleders en andere idioten bleken slechts evenzovele lege woorden te zijn.

Dit inzicht in de werkelijke toestanden in de koloniën en de behoefte aan de medewerking van de Aziatische Volken om de Japanse agressor te kunnen verslaan, was de oorzaak van de kampagne ter verspreiding van het idee dat het einde van het kolonialisme op komst was. Deze omstandigheden maakten het idee van Lord Durham weer aktueel en allerwege werd er dankbaar gebruik van gemaakt.

Door de koloniën nu het ideaal van zelfbestuur voor te spiegelen, wilde men zich verzekeren van de onvoorwaardelijke steun van deze gebieden bij de strijd tegen Japan.

Vooral de Ver. Staten hebben zich op bijzonder lovende wijze uitgesproken voor de onafhankelijkheid van alle koloniën en protectoraten. President Roosevelt verklaarde het kolonialisme dood en beloofde aan het einde van de oorlog een systeem van Internationaal toezicht op deze gebieden in te stellen.

In hoogdravende beschouwingen wordt door Roosevelt en Churchill bevestigd dat "all peoples have the richt to choose the form of government under which they will live". Later echter weet Churchill te vertellen dat hiermee natuurlijk niet de koloniën bedoeld werd. Immers, "I did not become the King's First Minister in order to preside over the liquidation of the British Empire".

Het beloofde Internationaal Toezicht is overigens wél gerealiseerd in het kader van de Verenigde Naties. Het omvat echter niet de koloniën en protectoraten maar slechts de op de vijand (Japan en Duitsland) veroverde gebieden, zodat de afhankelijke gebieden er in feite niets aan gehad hebben.

Voor Nederland kwam het verbrokkelen van de Koninkrijksbanden met Indonesië niet als een verrassing. Het nationalisme was vóór de oorlog in Indonesië sterk toegenomen en het in 1940 begonnen onderzoek naar de behoefte aan een staatkundige hervorming, bracht hierover veel aan het licht.

Vóór de oorlog had Nederland hier echter nooit veel aandacht aan besteed, men luisterde liever naar de lofuitingen.

Nu het moederland bezet was echter, en de regering zich in Londen gevestigd had, vanwaar zij op veilige afstand de strijd kon aanmoedigen, werd het behoud van de Overzeese Gewesten voornamelijk afhankelijk van de goodwill en de aktieve hulp van de koloniën zelf én van de Geallieerden.

Ook de buitenlandse publieke opinie over de Nederlandse koloniale politiek werd dus ineens ontzettend belangrijk, zodat een openlijke verklaring met mooie toekomstplannen erg gewenst was. Na ernstige beraadslagingen werd uiteindelijk besloten de reeds genoemde radiorede van 7 december 1942 te houden.

De Koninkrijkspoiltiek in deze had pertinent niets te maken met politieke aktiviteien van wie dan ook op de Anillen zelf, maar was louter het gevolg van externe faktoren.

Het sluitstuk van deze ontwikkeling is het Statuut geworden. Een halfslachtig, niet weldoordacht en ook niet systematisch sluitend dokument.

◆

Maakt ons Uw abonnementsgeld 1967 vóór 1 juli over (fl. 5.—).

U bespaart Uzelf één gulden incassokosten, en ons het tijdrovend incassowerk.

POLITIEKE PARTICIPATIE OP DE ANTILLEN

Misschien is er wel geen gemeenschap die zoveel "would-be politici" kent als onze eigen Antillen. Nu is dit beslist geen punt om ernstig bezorgd over te zijn immers tal van vooraanstaande politicologen zoals Robert Dahl, David Easton, Arnold Brecht en Hans Morgenthau hebben in hun talrijke publicaties er vaak op gewezen dat voor een gunstig ontwikkelen van de democratie er in een gemeenschap een belangrijke mate van politieke participatie aanwezig dient te zijn.

Welnu, over de mate van belangstelling omtrent het politiek gebeuren hebben wij op onze eilanden beslist niet te klagen gezien de relatief grote opkomst bij verkiezingen, de grote belangstelling voor politieke bijeenkomsten en de talloze partijvlaggen die in bepaalde perioden om de vier jaar in de passaat-wind wapperen. Maar met deze belangstelling en betrokkenheid alléén zijn we er niet, immers het zegt vrij weinig omtrent de reëele politieke activiteit der Antillianen. Nu zijn er tal van indicatoren die ons middels onderzoek meer inzicht in deze materie zouden kunnen geven, maar in dit bestek kunnen wij slechts een aantal feiten aan stippen die tekenend zijn voor de politieke participatie in de antilliaanse gemeenschap, feiten die in het oog springen bij het lezen van antilliaanse kranten en regeringspublicaties. Feiten die in gesprekken met antillianen over de politieke praktijk elke keer weer aangehaald worden.

I. Een eerste punt hierbij is hetgeen wij willen aanduiden met kennis van zaken, dus wezenlijk weten waar men het over heeft. Dat dit punt essentieel is bij de besluitvorming en misschien nog essentieëler in het stadium van de politieke keuze behoeft geen betoog.

Het is treurig te constateren dat dit punt tot op heden slechts in geringe mate in de antilliaanse pers is belicht. De politieke voorlichting en de meer noodzakelijke toelichting omtrent beleidsalternatieven komt noch tijdens de verkiezingscampagnes noch in het verloop van de periode tussen twee verkiezingen in aan bod. Het is van wezenlijk belang dat een volk terdege weet waarover het een bepaalde keuze moet uitspreken en niet enkel op wie er gestemd dient te worden. Belangrijk is het te weten welke de beleidsalternatieven zijn, dus in welke richting bepaalde partijen de gemeenschap wensen te stuwen. Hierbij gaat het niet enkel om de praktische uitvoering van legislatieve- en/of administratieve bepalingen, maar om de wezenlijke ideologie. In concreto: aanduiden wat de inhoud van een bepaalde programma voor de toekomst van het antilliaanse volk betekent.

Nu is het wel aan te voelen dat er in de Antillen waar vrijwel geen dagblad bestaat die onafhankelijk van de politieke partijen het lezerspubliek van onbevooroordeeld commentaar kan voorzien, er voorshands geen verbetering op korte termijn valt te verwachten. Deze lijn dient helaas ook te worden doorgetrokken naar de dagbladen die weliswaar niet formeel aan een partij gebonden zijn doch wel degelijk binding hebben met een of ander kerkgenootschap, en dientengevolge slechts partieel voorlichten. In wezen is het systeem dat op onze eilanden wordt toegepast identiek aan de overbekende methoden die in totalitair geregeerde staten welig tieren. Het volk krijgt de voorlichting die de gezeten machthebbers noodzakelijk achten. De rest wordt hun verzwegen. Politieke educatie is op de Antillen geheel afwezig! Het bewijs hiervan kan afgeleid worden van het geringe aantal ingezonden brieven in de dagbladen. Nu weten wij wel dat wij met dit te stellen geen afdoende bewijs hebben geleverd voor de geringe wezenlijke politieke participatie.

Dit is dan ook geenszins onze opzet, wij stellen ons hier ten doel het signaleren van indicatoren die de politieke vervlakking in onze gemeenschap tekenen. Voor de duidelijkheid zullen wij uit de grote hoeveelheden problemen die bij elke verkiezing onaangeroerd blijven een greep doen. Welke politieke partijen c.q. dagbladen hebben in de loop der jaren getracht het kiezersvolk te confronteren met het toekomstig loonbeleid, belastingpolitiek, inkomens, verdeling, industrialisatie- en handelsproblematiek en bevolkingspolitiek? Deze problemen worden slechts gegoten in een demagogisch kader en op politieke bijeenkomsten te berde gebracht. Eveneens is op de Antillen sinds de verkregen autonomie, nimmer in het onderwijs de noodzakelijke politieke training ingevoerd. Een gemis die wij klakkeloos van het nederlands onderwijs systeem hebben overgenomen. Op de scholen wordt volstaan met het doceren van staatsinrichting en elementaire handelseconomie. De gevolgen die zowel de staatsinrichting als het verkozen economisch beleid op het maatschappelijk bestel hebben komen niet ter sprake. Korter gezegd er wordt volstaan met het inbrengen van slogans en kreten zonder in te gaan op de inhoud. Tot wat dit kan leiden is ons gebleken op een bijeenkomst van de Jaycees te Curacao waar vragen werden gesteld over het begrip "free-enterprise" dat in de Creed van voornoemde organisatie zo loffelijk wordt bezongen. Alle aanwezige Jaycees moesten zonder uitzondering het antwoord omtrent de wezenlijke inhoud van dat begrip schuldig blijven. Dit systeem is duidelijk: een aantal handige zakenlui en politici lanceren bepaalde begrippen die overgezwaaid zijn uit de Verenigde Staten en de antilliaanse jongeren nemen deze kreten over zonder er bij stil te staan wat ze "verkozen" hebben. Zij staren zich blind op de sociale status die het lidmaatschap van een dergelijke organisatie met zich mee kan brengen.

Op hoger niveau, althans als men het regeringsniveau als hoger wenst te kwalificeren, komt men dan politici tegen die regeringsverantwoordelijkheid dragen terwijl zij de portee van hun beslissingen niet kunnen overzien,

door een feitelijk gemis aan kennis van zaken. Wij doelen hierbij op allen die beslissingen nemen die zuiver gebaseerd zijn op "low-politics". Dus beslissingen die feitelijk ten koste van de gemeenschap worden genomen en als enig doel hebben het garanderen van de eigen machtspositie of de machtspositie van de groep. Duidelijke voorbeelden hiervan vormen het tot op heden gevoerde prijsbeleid, de invoering van de 40-urige werkweek, het handhaven van tal van door de tijd achterhaalde wetten enz. Tekenend in deze is ook dat leden van de Tweede Kamerdelegatie die onlangs een bezoek aan de Antillen hebben gebracht bij de terugkeer in Nederland verklaarden dat de Antilliaanse Overheid bij vele projecten die bij de Nederlanddse Regering en E.E.G. worden ingediend in onvoldoende mate voorzien zijn van documenten en achtergrondinformaties. Te vaak maakt men er zich van af met een "Jantje van Leiden". Uit het voorgaande is het dan ook niet moeilijk op te maken dat de politieke participatie op de Antillen weliswaar op brede schaal aanwezig is doch dat de diepte van deze participatie vrijwel nihil is. Te vaak wordt gesteld dat men op de Antillen niet voor zijn mening wenst uit te komen om politieke redenen. Wij willen dit anders stellen: Te vaak is een gebrek aan kennis van zaken de oorzaak dat men zich gedwongen voelt om politieke redenen zich op de vlakte te houden.

II. Een tweede punt die de vervlakte politieke participatie op de Antillen tekent is wel de integriteit ofwel partij-loyaliteit. De reeds eerder genoemde politicoloog Robert Dahl stelt in een van zijn werken "A preface to a Democratic Theory" dat elk individu of elke groep individuen op de rest binnen een gemeenschap tyrannie zal uitoefenen indien hij (zij) niet belemmerd wordt door externe checks, d.wz. controle. Dus in een gemeenschap moeten functies zodanig worden gecontroleerd, dat ze er niet toe leiden dat er gehandeld wordt tegen de rechten van andere burgers of tegen de permanente en gezamenlijke belangen van de gemeenschap.

De antilliaanse praktijk vertoont juist het omgekeerde. Bepaalde individuen hebben zich dankzij een vervlakte politieke participatie van het volk verzekerd van een funktie die tot tyrannisering leidt. De integriteit van degenen die zich verkiesbaar stellen is vaak op de Antillen geheel afwezig. Men wordt door een bepaald volksdeel gekozen, en toch veroorlooft men zich om "om te zwaaien" gedurende de zittingsperiode zonder dat de publieke opinie hiertegen in voldoende mate in het geweer komt. Dat de voornoemde vervlakte politieke partcipatie de partijen op de Antillen alle kans biedt om minstens vier jaar met de politieke keuze der bevolking te sjacheren is overduidelijk. Immers volgens het huidige systeem is de invloed van de kiezers tot niets teruggebracht. En de antilliaanse kiezer laat het toe dat aan zjin souvereiniteit in dit opzicht getornd wordt. In deze willen wij stellen dat ook voor de Antillen geldt dat een partij alleen dan democratisch is wanneer het proces waarin het regeringsbeleid wordt vastgesteld, verenigbaar is met de voorwaarde van volkssouvereiniteit en de absolute voorwaarde van politieke gelijkheid. En aan de voorwaarde van volkssouvereiniteit wordt alleen dan voldaan, ook op de Antillen, wanneer er beleidskeuzen blijken te bestaan, dát alternatief wordt gekozen en tot uitvoering gebracht waaraan door de kiezers (het volk) het meest de voorkeur wordt gegeven. Voorts menen wij dat aan de voorwaarde van politieke gelijkheid alleen dan wordt voldaan indien het toezicht op de regeringsbesluiten zodanig is verdeeld, dat steeds wanneer er beleidskeuzen blijken te bestaan, bij de keuze van het uit te voeren alternatief, de voorkeur van elk lid loyaal een gelijke waarde krijgt toegewezen.

Voor de jongeren-groeperingen op de Antillen ligt dan ook duidelijk een taak in het hervormen van ons politiek bestel, zowel in ethische- als in praktische zin. Verscheidene malen hebben wij reeds gewezen op de consequenties van het heden gevoerde beleid. Vaak genoeg hebben wij de demagogische inhoudsloze politieke vergaderingen gecritiseerd. Wij hopen dat de tijd is aangebroken dat met ons velen zich daadwerkelijk willen gaan bezighouden met een nieuwe ordening binnen onze gemeenschap. De tijd van een bewuste keuze is aangebroken.

◆

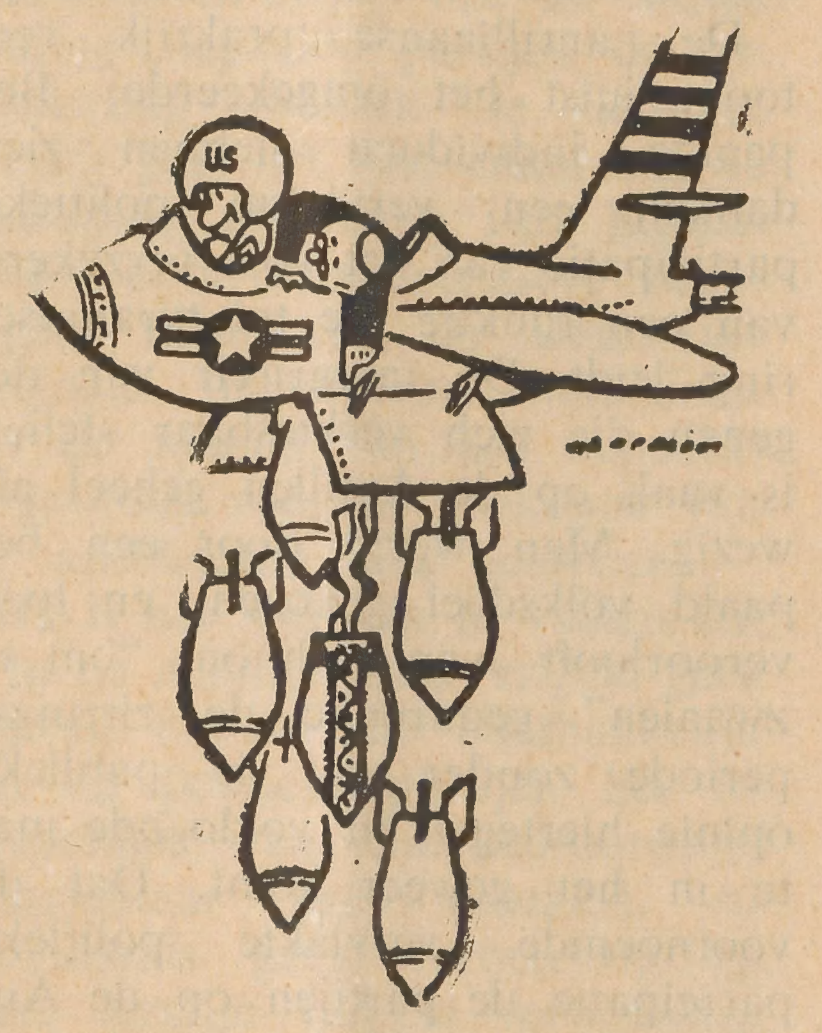
CRISTIANIDAD O BESTIALIDAD?

Den un revista aleman jamá "Pardon", un journalista católico a skirbi un articulo cu siguramente merece atencion. E journalista aki, Günter Wallraf, kier a hanja sa ki aviso un católico por hanja di Iglesia Católico en coneccion cu Vietnam. Pesey el a haci como si fuera e ta un fabricante di producto quimico y cu ela desarolla un methodo door di cual e por entrega e substancia principal di napalm masha barata mes. Door di su evento el hanja un ordu grandi di Ejercito Mericano pa uso na Vietnam. Como cu napalm ta un di e medionan di mas horrible cu e Mericanonan ta usa contra e pueblo Vietnamita elo a bini den conflicto cu su consenshi si e bende e produkto aki. Ta pesey ela bai busca aviso di clérigonan católico den confesionario, ela bai "confesa" cerca fei kapelán te na profesornan i teólogonan di moral.

Ela bishita 23 clérigo: 4 di nan a bisé cu bow ningun circumstancia e no tin mag di bende e produkto aki, esey lo ta un acto immoral, un a bisé di no bende su produkto, pero su aviso no tawata basá riba moral. Seis ta considera nan mes di no ta competente pa duna aviso o nan ta referí na otro personanan. E resto tawata henteramente pro.

Di ocho profesor (teólogonan di moral) seis(!) tawata completamente di acuerdo cu e "negoshi" aki. Nan argumentacion ta entre otro: en berdad esaki por ta un problema, pero no tabo ta usé, ta bende so bo ta bende; si bo no hacié, otro lo tuma bo lugar; e guera di e Mericanonan ta un guera hustificá, como e intencion ta pa defende Cristianidad y Democracia contra Comunismo; napalm por juda caba e guera mas lihé.

Kardinaal Spellman in Viet-Nam

Uw wil geschiede op aarde zoals in de V.S.

Profesor Schöllgen di Bonn ta bai asina leuw cu e ta acusá e Mericanonan di "estupidez sentimental": e ta masha enthousiasmá pa usa bomba atómica; door di no a usa e bom ei tempo di guera na Korea awe China a logra di traha su H-bom.

Dos profesor so a bisa cu trahamento y benta di napalm ta algu immoral y un crimen contra humanidad.

Consecuencia di napalm ta cu ora e cai riba curpa di un hende, e ta cuminza kima y no tin manera pa stop e; esaki ta un di e medionan mas cruel y odioso cu Mericanonan, e "defensornan di paz" ta usa contra e pueblo di Vietnam.

Ta increible cu exponentenan grandi di Iglesia Católica, hendenan cu ta jama nan mes cristián, por ta di acuerdo cu e guera di Johnson na Vietnam, y cu te hasta nan ta encurashá benta di napalm. (cu ta absolutamente prohibí den tur guera segun pactonan di Ginebra y Den Haag). Con por ta posibel cu Vaticano te ainda no a protesta seriamente contra bombardeo systemático di hospital, scool, iglesia, ciudad y fabricanan door di e Mericanonan?

Nos ta mira alcontrario cu benta y uso di napalm ta wordu avisá y stimulá cu e declaracion cu esaki no por trece un conflicto di consenshi.

Den e respecto aki ta interesante pa nota cu poco tempu pasá Vaticano no a reacioná debidamente ora Kardinaal Spellman a declará cu Merca mester gana e guera di Vietnam militarmente como cu e causa ta pa defende civilizacion occidental. Cu otro palabra: Spellman ta di acuerdo cu asesinato na gran escala door di Merca y Vaticano ta keda silencioso. En cambio poco tempu pasá un pastor Spañó a kritiká Franco abiertamente y Vaticano immediatamente ta prohibié di haci tal cos. Otro ehemplo ta Camilio Torres.

Door di no protestá Iglesia Católica ta cúmplice na tur crimen mericano na Vietnam. Nunca nos a tende un protesta di bandi di clero na Antillas contra e guera di Vietnam. Ta birando tempu cu clero na Antillas sigi ehemplo di nan coleganan na Merca cu sí ta protestando, y cuminza practica e leynan cristián cu nan mes semper a predicá.

◆

BON BINI bij COLON

De Supermarket waar de klant Koning is.

Crystal
Guava Jelly
18 oz.
91 ct.

Red & White
Sandwich spread
61 oz.
69 ct.

Grote uien
500 gr.
23 ct.

De lekkerste Hollandse Kaas koopt U bij Colon.

Colon voor aanname van alle Philips reparaties.

Vlees van COLON is kwaliteit.

Varkensfricandeau	500 gr.	2.50
Riblappen	500 gr.	2.30
Varkenshaas	500 gr.	2.65
Kogelbiefstuk	500 gr.	3.12

Heerlijke Lunchschotel 300 gr. 95 ct.

Elke week verse aanvoer 1ste kwaliteit groenten en fruit.

Groenten:

Groene Kool 40 ct. per 1/2 kg.
IJsberg (harde) sla 53 ct. per 1/2 kg.
Wortelen 34 ct. per 1 lbs. pak.

KOOPJES VAN DE WEEK

Bij aankoop van f. 10.00 in de Supermarket

Boodschappentassen	vanaf 2.50 voor	1.80
Closet Borstelset	van 3.00 voor	2.40
Plastic Broodtrommel	van 3.45 voor	2.70
Spuitset voor garnering	van 7.95 voor	6.30
Autocarpet	van 11.00 voor	8.40
Handgeweven wollen tafelkleden	van 13.50 voor	9.00
Transistor Radio's	van 17.50 voor	12.00
Philips Strijkijzers	van 19.75 voor	14.00
Philips Mixer	van 23.00 voor	16.50
Philips Mixer	van 38.50 voor	27.00

Surf
Coldwater
Giant size
3 lbs 2 oz.
1.69

Palmolive
Toiletzeep
Regular size
Pink-green
4 st. 65 ct.

Mank
Rode Bieten
Liter fles
65 ct.

Fiberglaas vishengels, compleet f. 9.50
Strandballen f. 2.25
Siris toilettassen & Beursjes vanaf 1.25
Samco Moderne zonnebrillen vanaf f. 1.25
Doorzichtig Vinyl plastic ter bescherming van Uw auto en meubels f. 1.25/mtr
Moontiger insectspray f. 1.45
„ insectdestroyer f. 0.30
„ vliegenvanger f. 0.75/10 st.
„ flitspuit f. 1.35.

Fruit:

Red delicious apples 4 a 6 stuks per zak	79 ct.
Golden delicious apples 4 a 5 stuks per zak	82 ct.
Granny Smith apples 4 a 5 stuks per zak	82 ct.
Sappige peren 4 stuks per zak	79 ct.

Openbare Leeszaal en Boekery
Wilhelminastraat
Aruba

